

# FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

## 1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Kiuruveden kaupunki	kaupunginjohtaja Jarmo Muinieka	jarmo.muinieka@kiuruve si.fi 040 641 6603	27.11.2017	kaupunginhallitus

## 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



### 3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



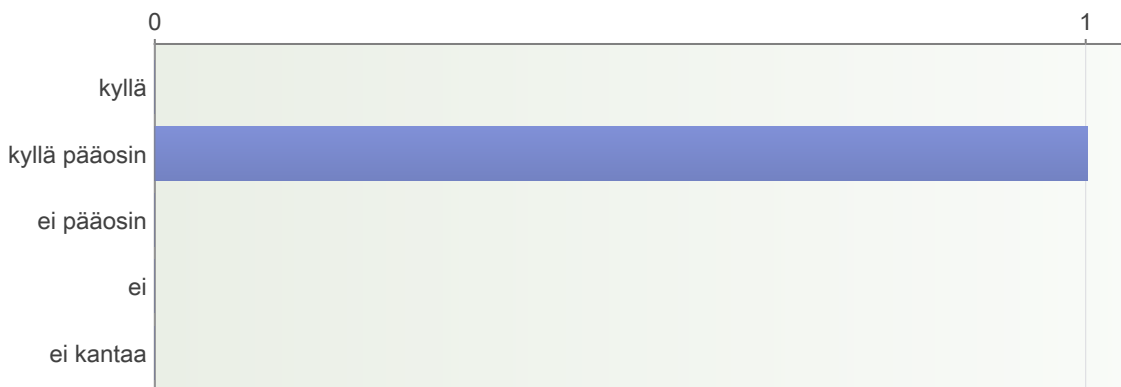
#### 4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiuruvesi oli Ylä-Savon valinnanvapauskokeilun ensimmäinen kaupunki koko maassa, jossa kokeilu saatiin käyntiin. Kiuruvedelle perustettiin Kuntaläkärit Kiuruvesi oy, jonka toiminta alkoi tammikuussa 2017. Tähän mennessä Kuntaläkärit Oy:n on valinnut palveluntuottajakseen n 2300 kuntalaista. Lääkäripalvelujen saatavuus on selvästi parantunut. Valinnanvapauslainsäädäntö ei kuitenkaan kavenna terveys ja hyvinvointieroja. Valinnanvapausuudistus näyttää lisäävän palvelujen kysyntää. Toisaalta matalampi kynnys hakeutua hoitoon ennaltaehkäisee hakeutumista erikoissairaanhoidon piiriin. Pienellä paikkakunnalla asiakkaiden jakautuminen useammalle toimijalle voi heikentää palvelua: Ensikäyntivastaanoton (Enska) viikonloppuaukioloajan loppuminen julkiselta ja yksityiseltä sektorilta Kiuruvedellä.

#### 5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



## 6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus paranee edellyttäen, että asiakkaalla on käytössään tosiasiallisia valinnan mahdollisuuksia. Malli ei sovellu kaikille asiakasryhmille. Esimerkiksi haja-asutusalueella ja pienissä kunnissa ei valinnanvapaus välttämättä toteudu kun yksityisiä palveluja ei ole tarjolla. Valinnanvapaus lisää asiakkaan aktiivisuutta oman terveytensä ylläpitämiseksi. Asiakkaan kustannukset pysyvät samana.

## 7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



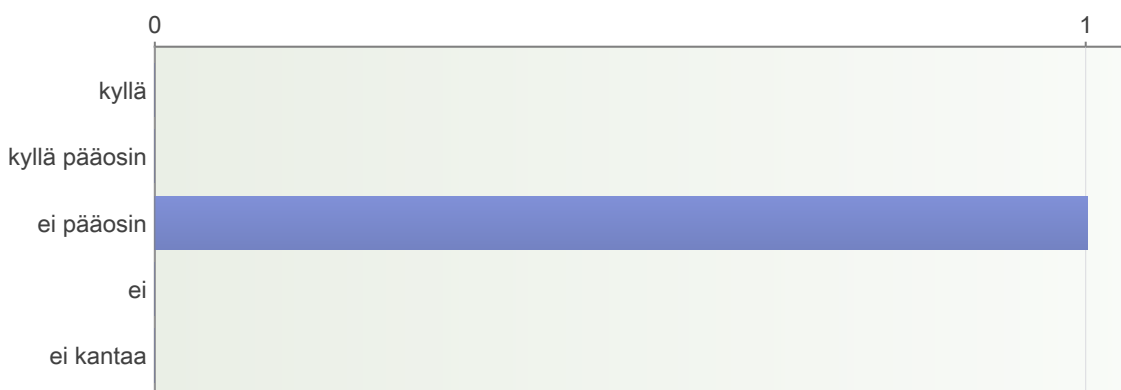
## 8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas tarvitsee ohjausta oman tilanteensa edellyttämien palvelujen arvioinnissa. Tämä koskettaa erityisesti heikoimmassa asemassa olevia.

## 9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1



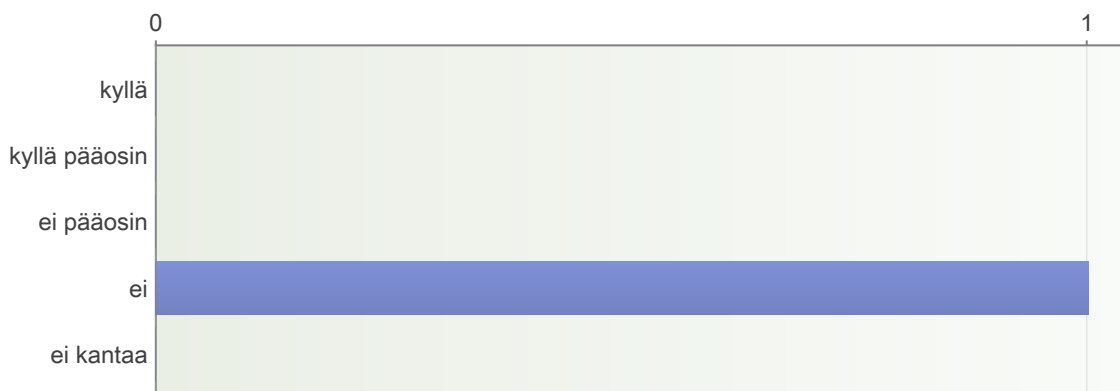
## 10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palvelutarpeita, valinnanvapaus on rajoitettu.

## 11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1



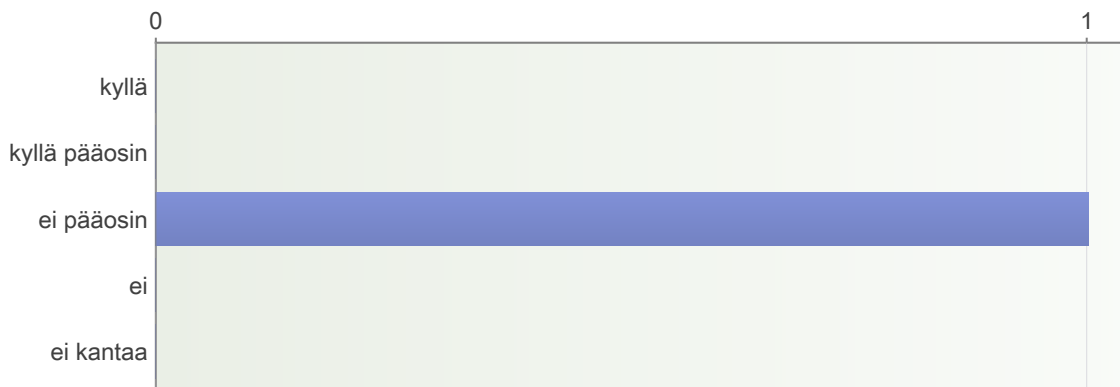
## 12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalitoimen palvelujen integraatio terveydenhuollon palveluihin muodostuu haasteeksi. Valinnanvapauslainsäädäntö on selkeästi terveydenhuoltopainotteinen. Tietojärjestelmistä johtuvista syistä ei kotihoidossa tms. yksiköissä saada lääkäriä kiinni tarvittaessa.

## 13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



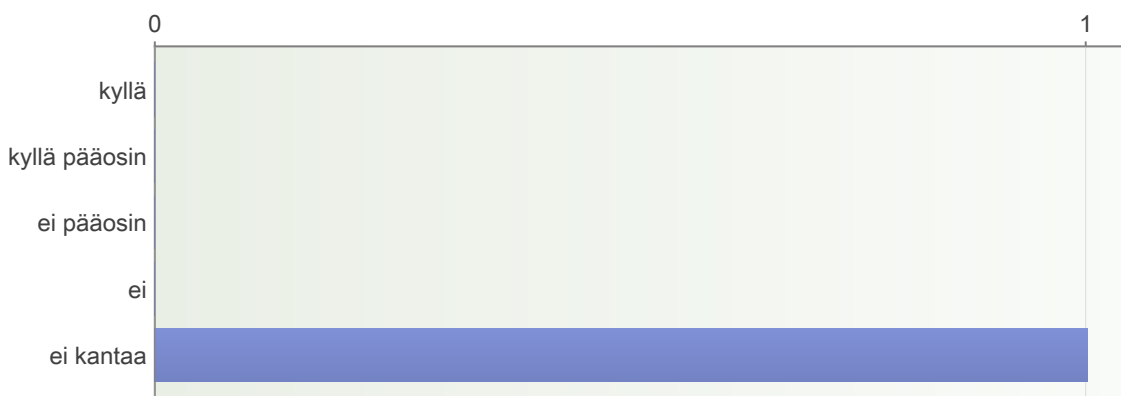
#### 14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnat toimivat valtion rahoituksen varassa, johon kohdistuu kovat säästö-/leikkauspaineet. Edellytykset riippuvat kokonaan rahoituksesta.

#### 15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1



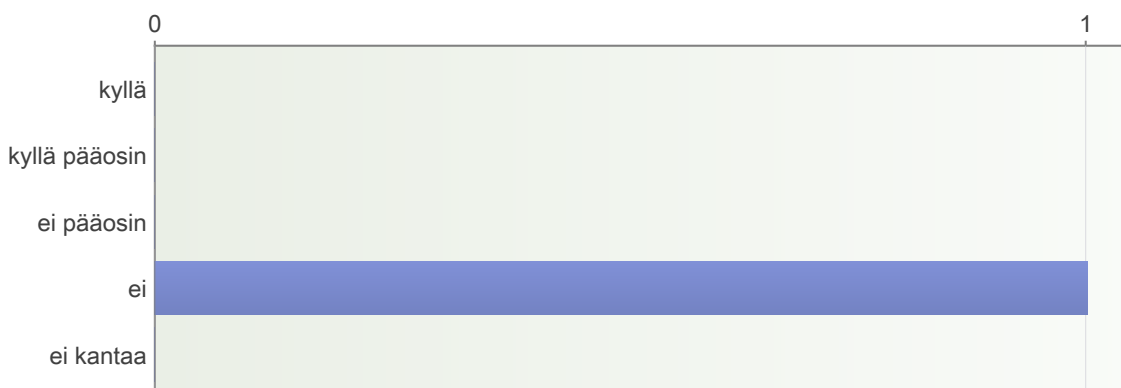
#### 16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnat ovat reagoineet jo nyt ja ryhtyneet valmistelemaan varsin mittavia ulkoistussopimuksia yksityisten palveluntuottajien kanssa.

#### 17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



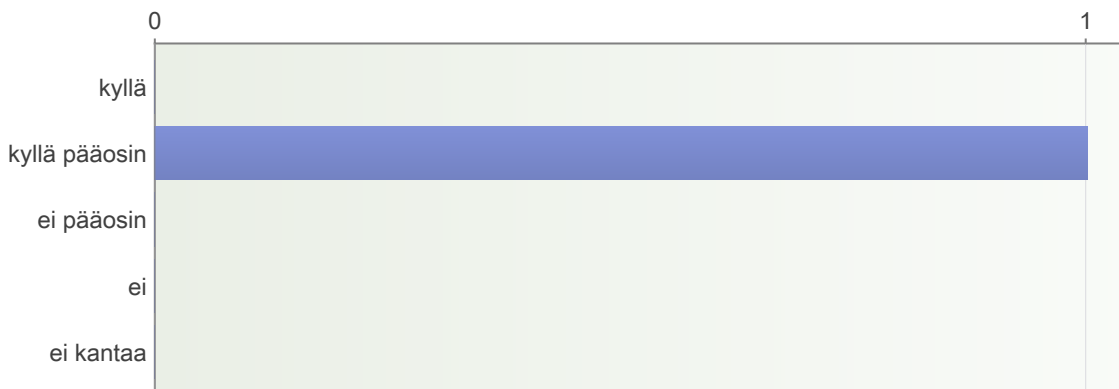
## 18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus päinvastoin nostaa kustannuksia mm. koska palkat harmonisoituvat ja tietojärjestelmät on päivitettävä. Todellisia talousvaikutuksia voidaan arvioida vasta kun järjestelmästä on saatu useiden vuosien kokemus. Toisaalta uudistukselle on asetettu 3 mrd. euron säästötavoite tulevista kustannuksista, mikä heijastuu todennäköisesti valtion rahoituksen leikkauksina. Palvelujen kasvava kysyntä saattaa kohdentua helppoihin, itsestään paraneviin sairauksiin. Mikäli kustannusten kasvu halutaan pitää kurissa ja taloudelliset tavoitteet saavuttaa, tulee julkista palvelutuotantoa tehostaa. Tämä onnistuu lähinnä vain henkilöstökustannusten leikkauksella.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1



## 20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-

Yhdenvertaisen saatavuuden pääosin, mutta ovatko valittavat palvelut vertailukelpoisia keskenään.

## 21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



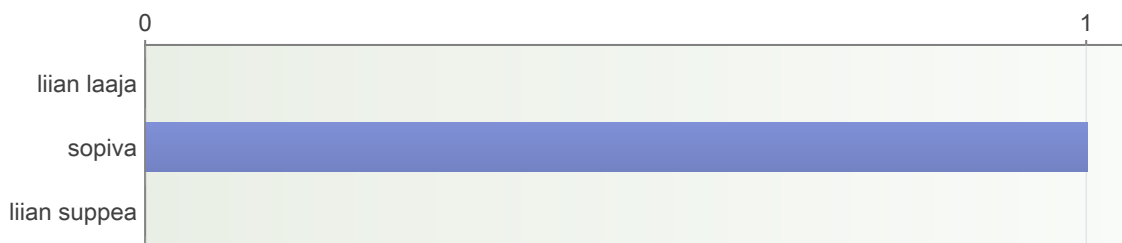
## 22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- SOTE-keskusten palveluvalikoima tulee olla sellainen että myös pienet tuottajat, kuten Kuntalääkärit Kiuruvesi pystyvät palvelun tuottamaan, tällöin kilpailu voi toimia. Laajan palveluvalikoiman voivat tuottaa vain suuret valtakunnalliset toimijat.

## 23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

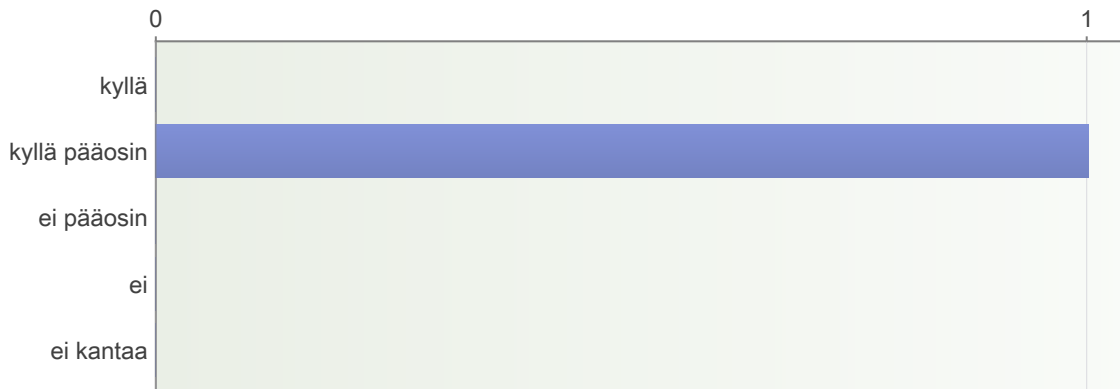


## 24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



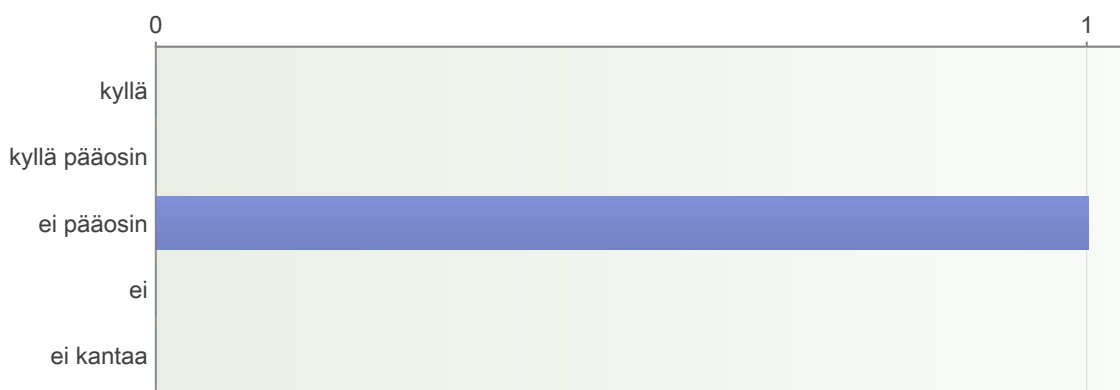
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Epäselväksi jää esim. fysioterapian ja kotisairaanhoidon asema: mikä kuuluu sote-keskukselle ja milloin on kyse asiakassetelipalvelusta.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



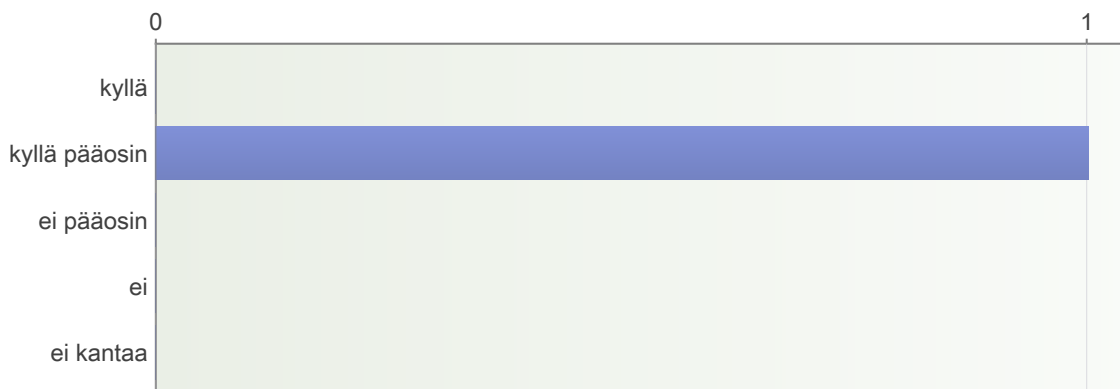


28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

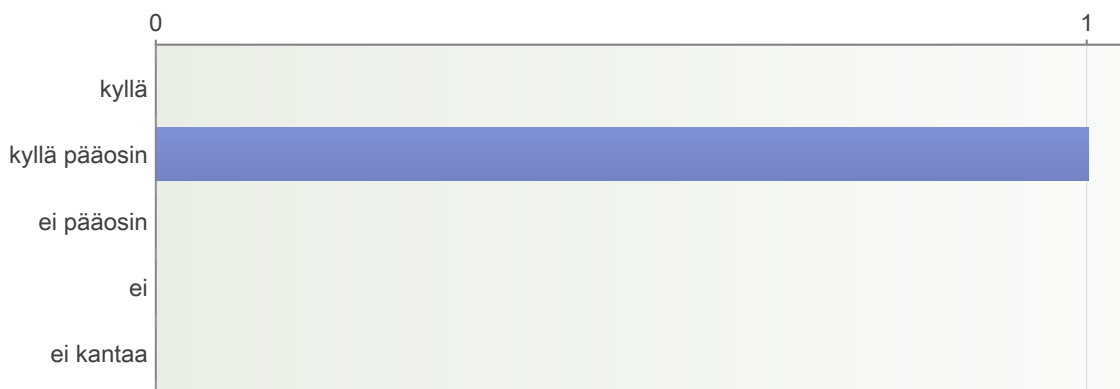


30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1



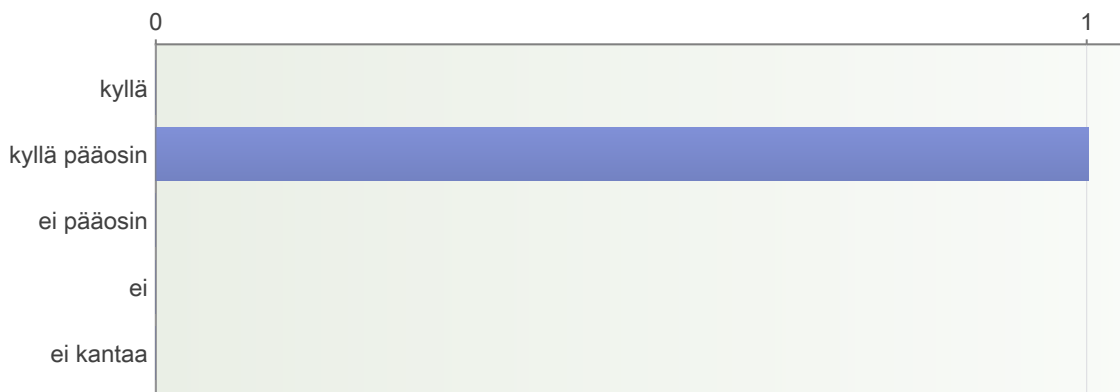
### 32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus yli maakuntarajojen aiheuttaa ongelmia mm. integraatiossa, esim. siirtykö asiakastieto maakunnasta toiseen?

### 33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1



### 34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on riittävä valinnanmahdollisuus, mutta se ei ole aina tarkoituksenmukaista.

### 35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



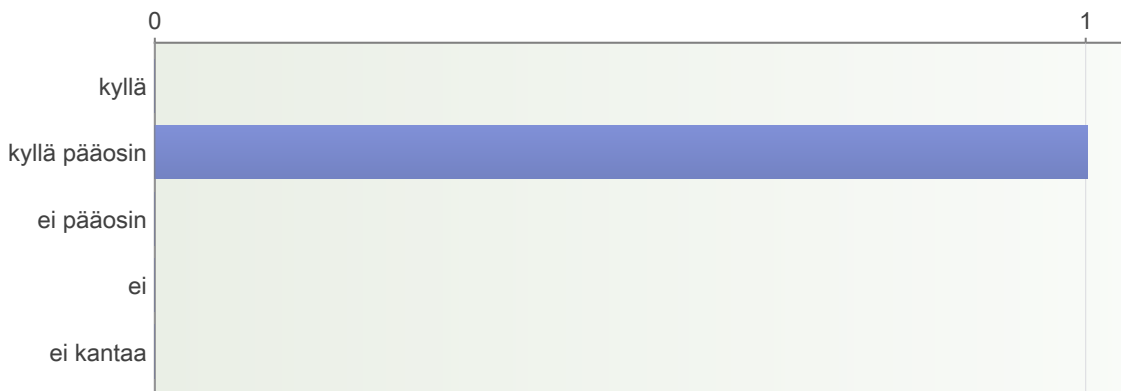
### 36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla on järjestämisvastuu, mutta se ei voi seurata palvelun toimivuutta. Maakunnalla tulisi olla oikeus päättää palveluista, joissa se käyttää asiakasseteliä. Laajamittainen asiakassetelin käyttäminen voi vaarantaa riittävät erikoisalojen palvelut mm. ympärivuorokautisen päivystysvalmiuden suhteen sekä erikoislääkärikoulutuksen järjestämisen osalta. Asiakkaan tarvitsema palvelu ei välttämättä toteudu maakunnan alueella, jolloin asiakasseteli takaa oikeuden hankkia palvelu toisesta maakunnasta.

### 37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1



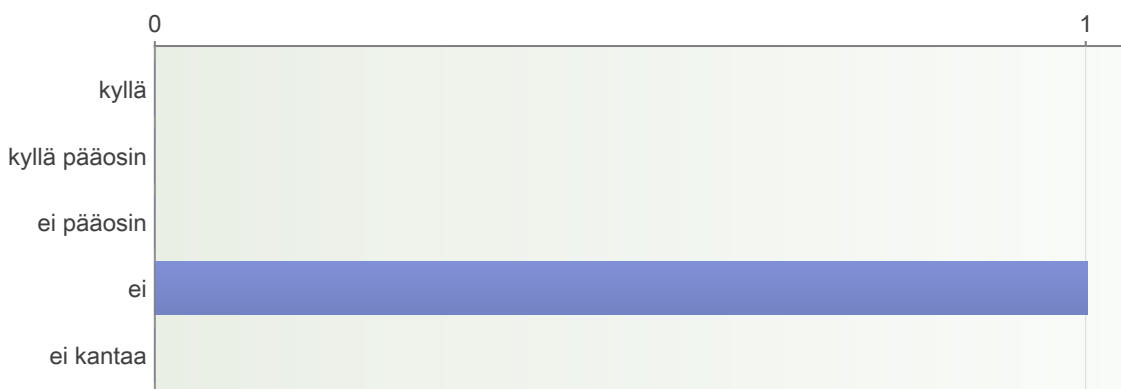
### 38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valtion resurssiohjaus pakottaa maakunnat sopeuttamaan toimintojaan josta syytä jää nähtäväksi, voidaanko palvelut turvata riittävällä tasolla ja ennen kaikkea riittävän lähellä asiakasta.

### 39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



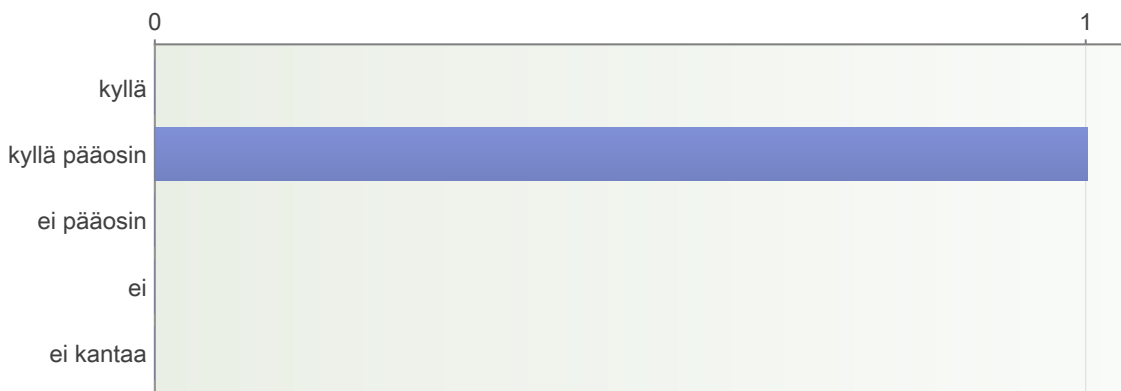
#### 40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sairaanhoidopiirien keskinäisestä erikoistumisesta koko maan tasolla olisi tullut säätää tarkemmin.

#### 41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



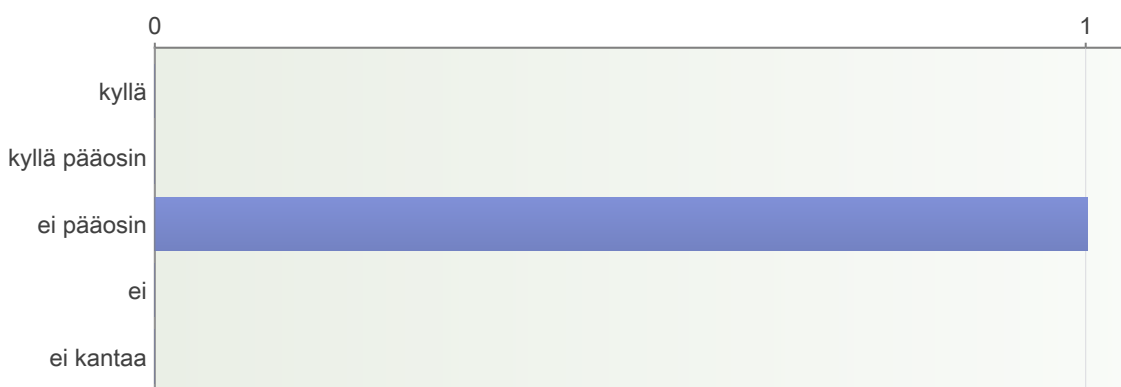
#### 42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttö tulee olemaan hyvin rajoitettua ainakin erikoissairaanhoidossa, koska riskiksi muodostuu asiakkaiden hakeutuminen yksityisten palvelujen piiriin jolloin keskussairaaloiden kyky ylläpitää palvelukykyä ja valmiutta voi vaarantua.

#### 43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



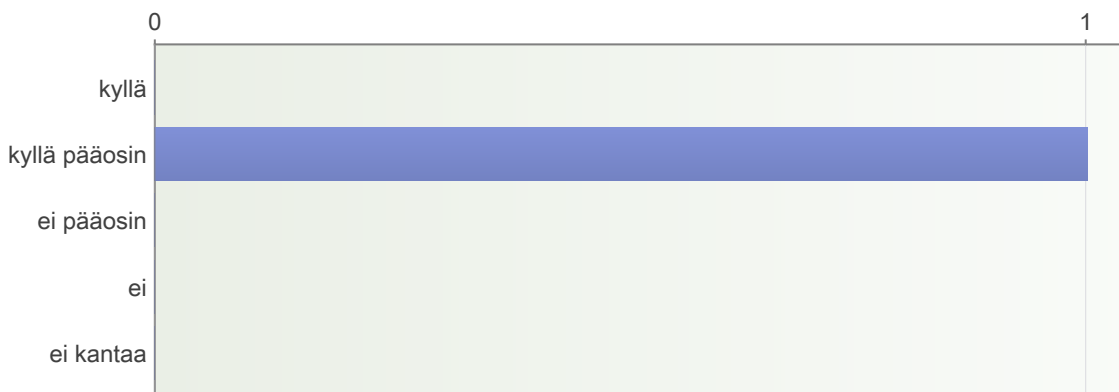
#### 44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan tulee voida esitettyä enemmän vaikuttaa siihen miten ja missä tilanteessa asiakasseteliä käytetään.

#### 45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



#### 46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä edellyttäen, että asiakas voi vaikuttaa henkilökohtaiseen budjettiin.

#### 47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

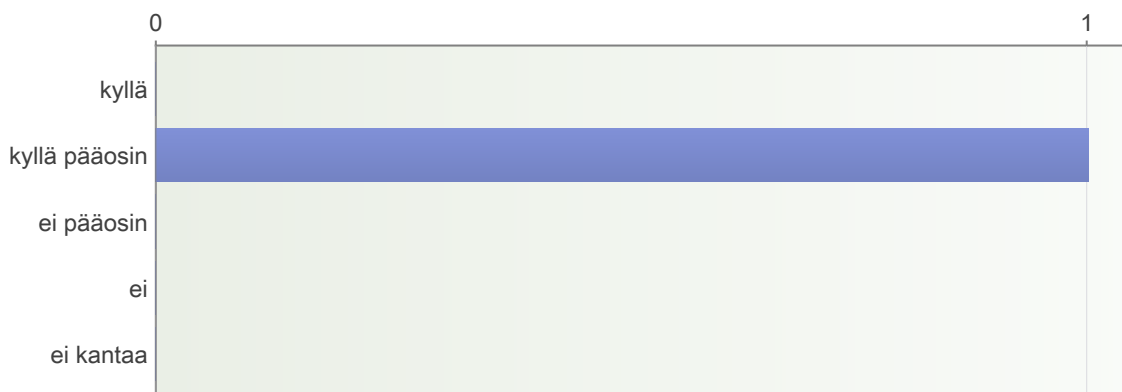


#### 48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

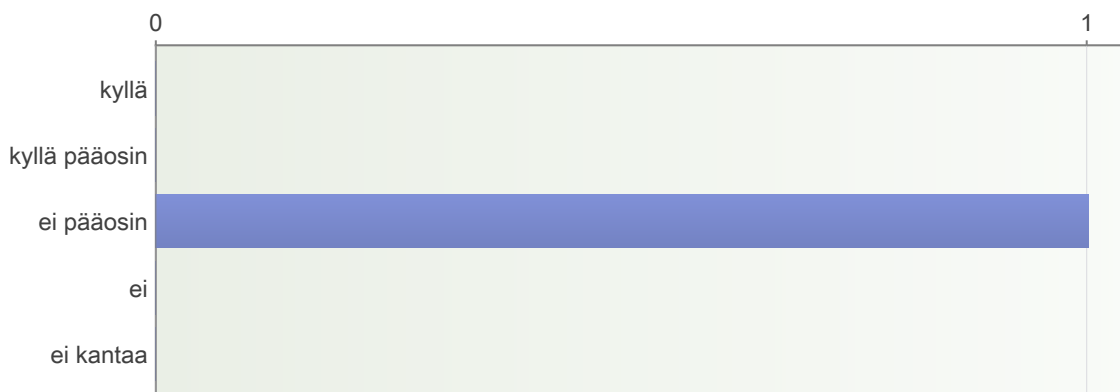


## 50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1



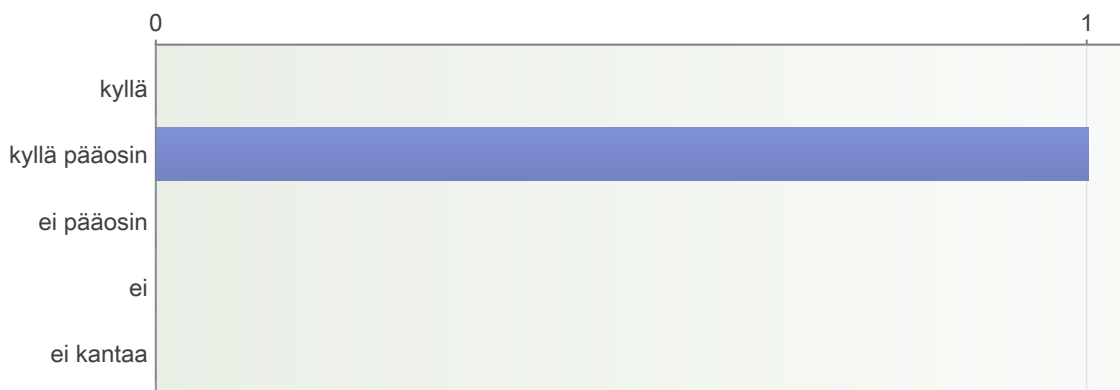
## 52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Parhaiten järjestämisvastuu eli maakunnallinen itsehallinto voidaan toteuttaa maakunnalle annettavan verotusoikeuden kautta.

## 53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

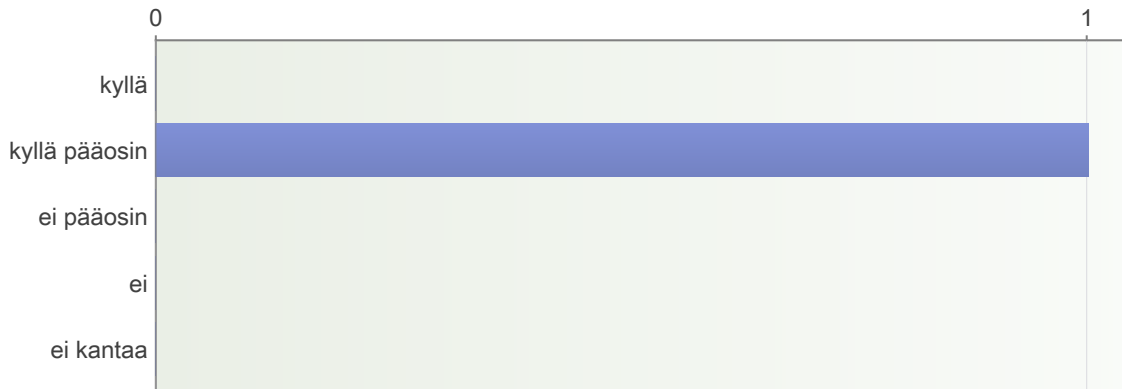


#### 54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



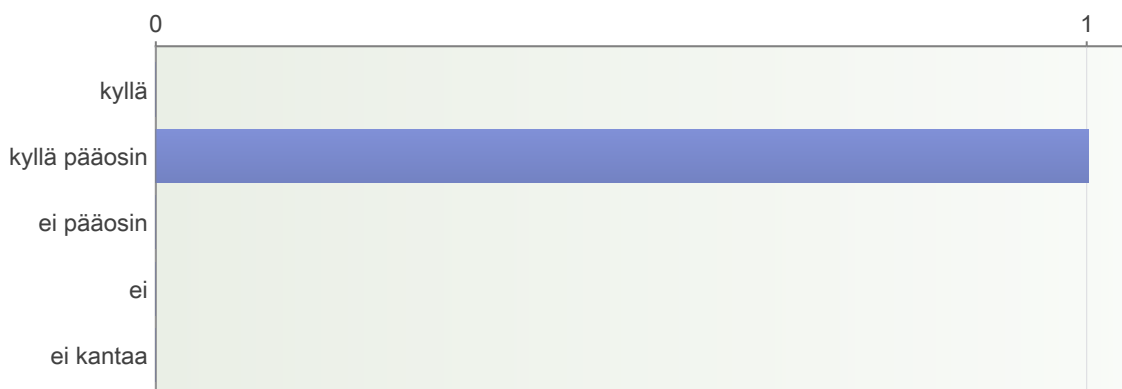
#### 56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

#### 16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1





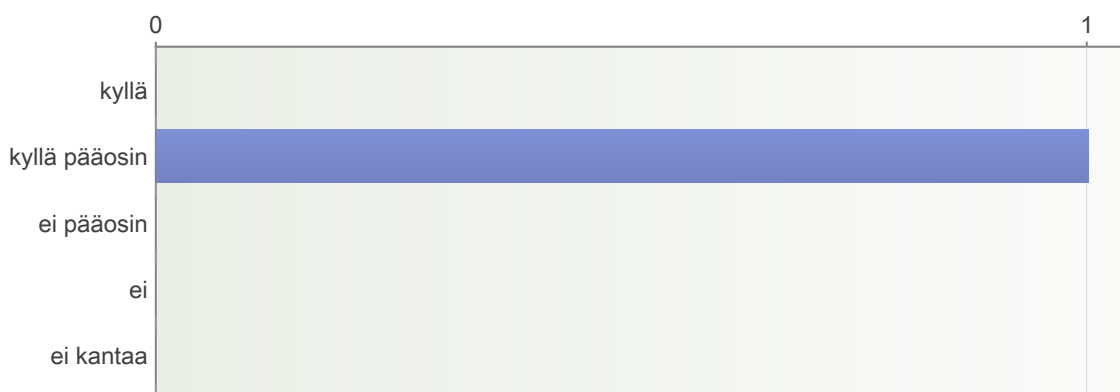
## 58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos maksujärjestelmä on puutteellinen, voi olla riski, että tuottaja ohjaa suuria kustannuksia aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen palvelutuottajan luokse.

## 59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

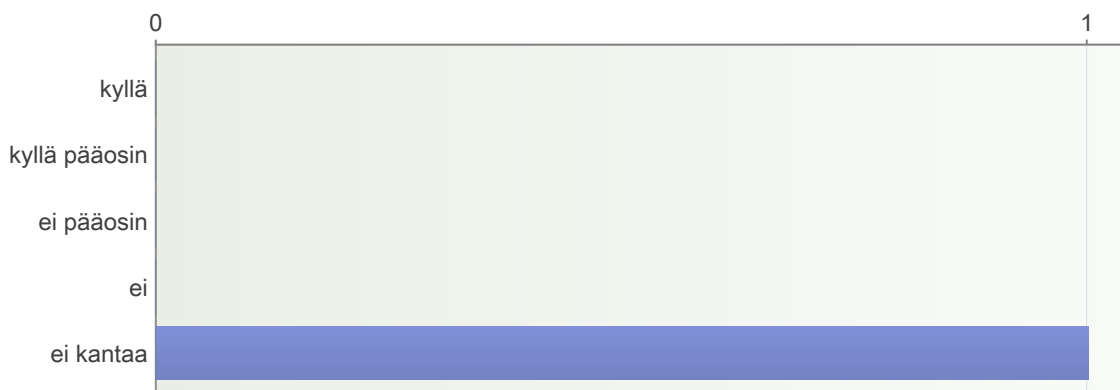


## 60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1



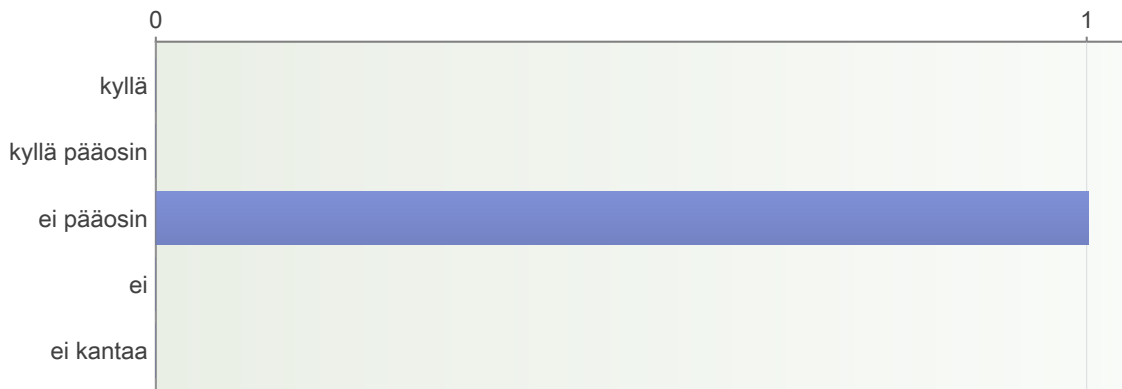
## 62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhdenvertaiset toimintaedellytykset kyllä, mutta ovatko liikelaitoksen ja yksityisen sote-keskuksen palvelut keskenään vertailukelpoisia.

## 63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1



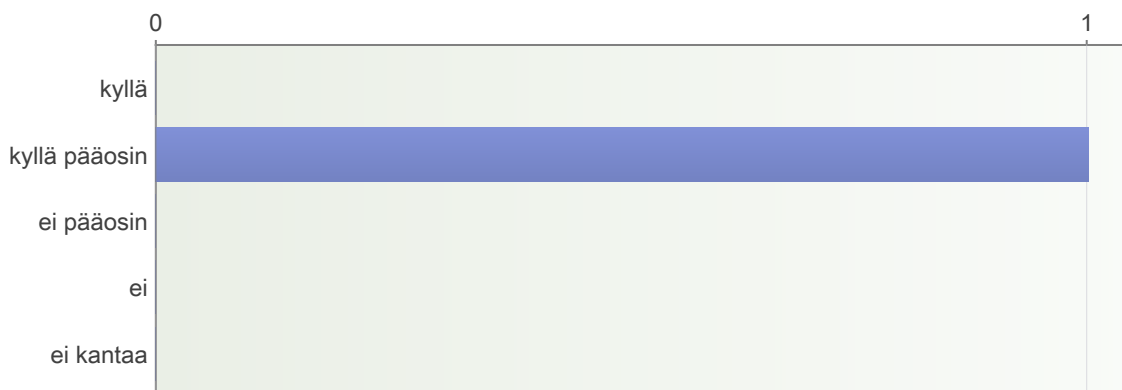
## 64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymävaiheen on syytä olla riittävän pitkä, vähintään kaksi vuotta, kuten esitetään. Henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli astuvat voimaan eri aikaan, mikä aiheuttaa ongelmia.

## 65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

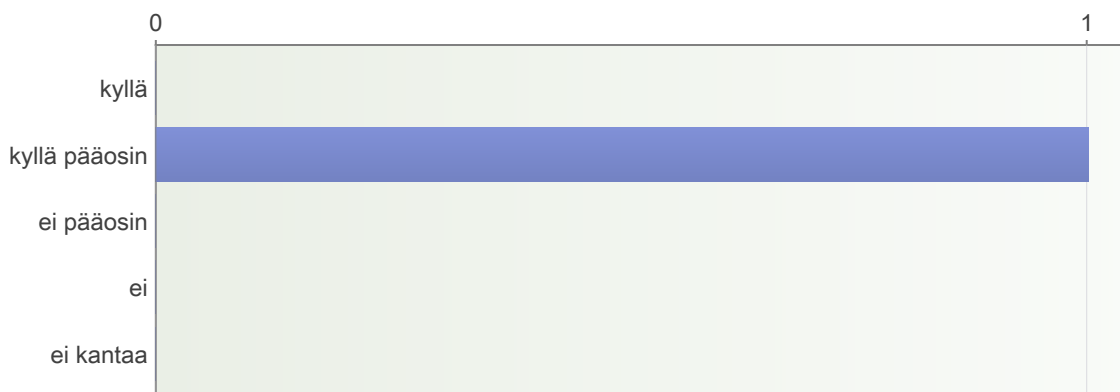


## 66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1



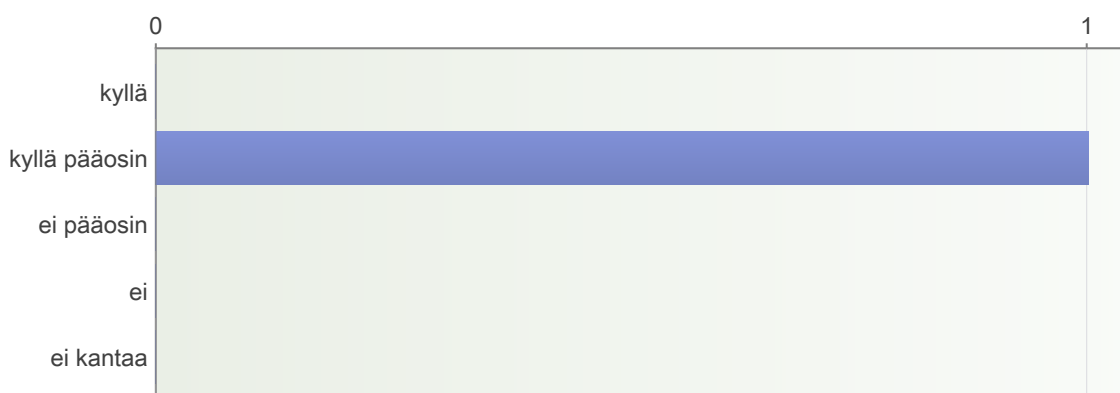
## 68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoituksen riittävyys tulee olemaan kriittinen ongelma.

## 69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

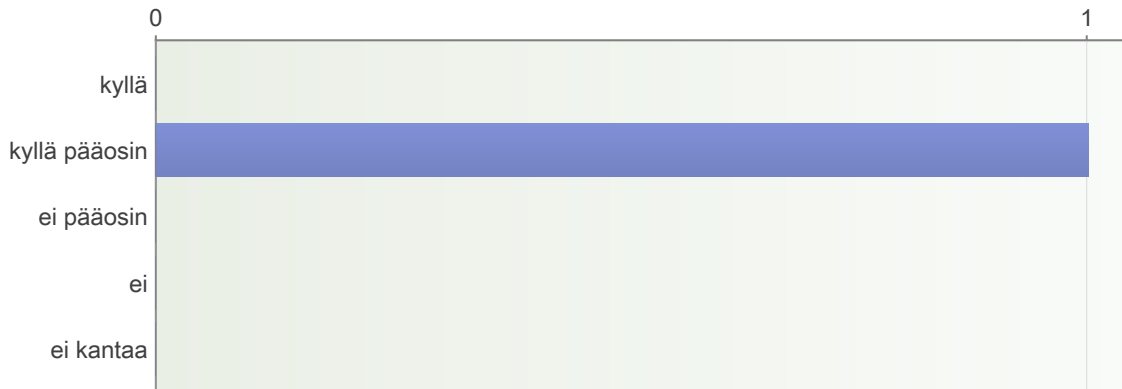


## 70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1



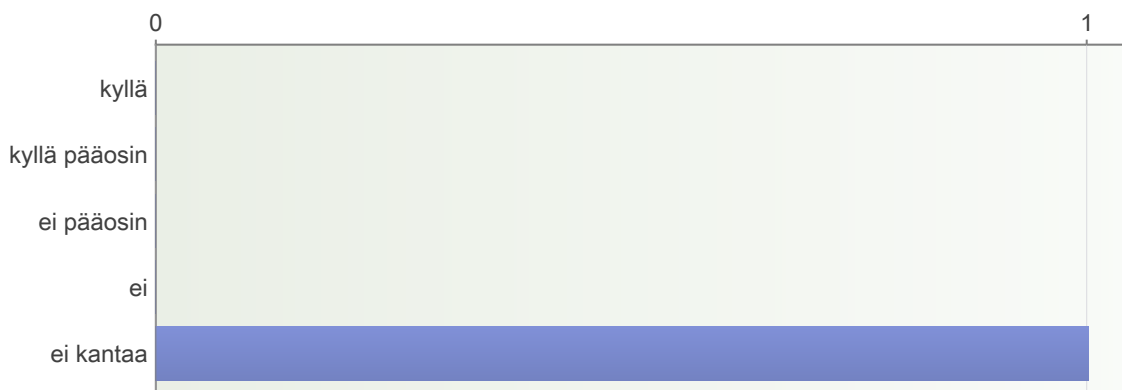
## 72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten ja keskisuurten yritysten ja yksin yrittäjien toimintaedellytykset ja mahdollisuudet kilpailla tulee lainsäädännöllä turvata. Todennäköisesti uudistus lisää terveydenhuollon toimialan yritysten keskittymistä yrityskauppojen kautta. Alkuun pienten yritysten määrä lisääntyy, mutta lopuksi palvelut tulevat keskittymään suurille palveluntuottajille.

## 73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



#### 74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaikutuksia voidaan arvioida vasta muutaman vuoden toiminnan jälkeen. Samalla on varauduttava tekemään korjausliikkeitä lainsäädäntöön tarvittavilta osin.

#### 75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Muutoksia tulee kuntien tuottamiin tukipalveluihin, kuten ict-palvelut, ruokahuolto ja tilapalvelut. Tarvitaan vakuuttavia tukitoimenpiteitä niille kunnille, joille jää vastuulle tyhjiä sote-kiinteistöjä, pelkkä harkinnanvarainen rahoitusosuus ei ole riittävä.

#### 76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus tulee, ottaen huomioon sille asetetut talouden sopeuttamistavoitteet, todennäköisesti karsimaan haja-asutusalueelta palveluja ja keskittämään palveluja ja sen myötä toimialan työpaikkoja ja investointeja voimakkaasti maakuntakeskuksiin. Tähän tilanteeseen seutukunnat, kuten esim. Ylä-Savon sote kuntayhtymä, varautuu ulkoistamalla leikkauspalvelut.

#### 77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.